NĂM THỨ MƯỜI HAI — SỐ THỨ 2175

MỖI SỐ [illegible]

№ 2333

NGÀY THỨ NĂM 19 JUIN 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Một năm.	6$00	6$90	6$80	6$80	6$60	12$...
Các làng và						
Các công-sở	»	8.00	8..	8.00	9.00	
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng.	0.30	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au Directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large
Une seule insertion . . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Nên luyện-tập trẻ-con về lối quốc-văn

Mỗi dân-tộc có một thứ tiếng, để giao hoán tư-tưởng, tỏ bày ý-kiến với nhau; người ta sinh trưởng ở trong dân-tộc nào, thì khi lớn lên, đã học nói ngay thứ tiếng ấy, gọi là tiếng mẹ dạy từ khi mới biết nói.

Đã đành rằng thế, nhưng tất phải có vay mượn góp nhặt thì tiếng mới giàu, có đẽo gọt sửa sang thì tiếng mới hay. Xem ngay như tiếng nước Pháp không những là pha lẫn tiếng La-tinh và tiếng Hy-lạp là gốc tiếng Pháp ở đó mà sinh ra, mà lại còn mượn nhiều tiếng nước ngoài nữa; không những là nhờ có các nhà văn-sĩ Pháp khi đầu cố ý dùng tiếng Pháp làm văn-chương, để chấn hưng tiếng bản-quốc, mà lại nhờ các người kế tiếp sau ai nấy cũng chuyên theo một mục-đích như thế. Vì vậy mà bây giờ tiếng Pháp mới thành ra một thứ tiếng rất giàu và rất hay.

Nước ta xưa kia theo học chữ Tàu, phàm giấy má việc quan, cho đến thơ văn ca từ, đều dùng chữ Tàu cả, còn tiếng mình thì cho là thô-tục nôm-na, chỉ dùng trong khi nói chuyện và trong việc ngâm nga tiêu khiển mà thôi không có quan-hệ gì cả. Bọn trí-thức học-vấn trong nước thì chỉ chuyên tâm rèn đúc chữ Tàu, thơ văn ca từ, nhất thiết dùng chữ Tàu cả, còn đến tiếng mình thì khinh bỉ sao nhãng mà không lưu tâm đến. Bởi thế nên những người sách Tàu học càng rộng, văn Tàu làm càng hay, thì nói tiếng mình lại thường càng vụng, làm văn mình lại thường càng quê. Gián hoặc cũng có người có cái hứng vị riêng về tiếng mình, thì khi thừa thời-giờ, rảnh công-việc, cũng có làm một vài câu thơ khúc hát vân vân, nhưng chẳng qua cũng chỉ cầu thỏa cái cao hứng của mình mà thôi. Huống hồ nước mình xưa kia sách vở làm bằng tiếng mình đã ít, mà sách vở hay làm bằng tiếng mình lại càng ít hơn, quanh đi quẩn lại chẳng qua chỉ có vài quyển văn-chương óng-chuốt, tư tưởng cao xa, truyền tụng khắp cả các hạng người trong nước, như là truyện Kim-Vân-Kiều, truyện Phan-Trần, truyện Cung-oán vân vân. Thế mà những sách ấy lại toàn là văn vần, còn đến lối văn xuôi, thì xưa kia quả chưa ai dùng để làm sách cả.

Than ôi! một thứ tiếng mà chỉ dùng để nói chuyện, chỉ để cho bọn người không có học-thức dùng làm những câu ca rao lảm nhảm, không ai chủ luyện, không ai gọt đẽo, thiếu cũng không ai bù, sai cũng không ai sửa, thế thì còn bao giờ thành được văn-tự một nước nữa. Đã thế mà cái cách viết tiếng mình lại rất là cẩu thả buồn cười, không có phép tắc, không có nhất-định, mượn chữ Tàu và tựa theo tiếng mình mà chế ra một thứ chữ, gọi là chữ nôm, người viết đã tùy ý mà viết, người đọc lại tùy ý mà đọc, thế thì còn hòng gì thành một thứ chữ phổ-thông được. Nay ta nhờ có chữ quốc-ngữ, cách học đã mau, cách viết lại dễ, thật là một thứ chữ rất giản dị, rất tiện-lợi cho ta, người mình ngày nay ai là còn chẳng biết chữ quốc-ngữ thật đáng công-nhận là thứ chữ riêng của nước Việt-Nam mình nữa? Thế là nước Nam ta mấy nghìn năm học nhờ viết mượn giờ quả đã có thể thoát được cái nạn ấy rồi. Hiện nay ở Nam-kỳ và ở Bắc-kỳ nào nhật-báo, nào tạp-chí, càng ngày xuất-bản càng nhiều, mà số người đọc cũng càng ngày càng lắm, gia chi dĩ sách quốc-ngữ xuất-bản cũng dần dần thêm, mà bộ tự-điển Việt-Nam cũng đã khởi thảo: thế là tiếng Nam ta đã sẵn có cái âm hưởng thanh tao, có cái ý nhị sâu sắc, lại nhờ có bọn thượng-lưu có tri thức có học-vấn lưu tâm đến, mà cả nhân dân cũng đều biểu đồng tình, thì cái cơ tiếng Nam thành lập, chắc cũng có ngày mong được.

Nhưng tôi thiết tưởng rằng tiếng Nam xưa kia chưa từng dùng làm văn-chương, lối quốc-văn cũng chưa ai chuyên tâm rèn tập, những người viết quốc-văn ngày nay, toàn là những người có Hán học hay là Pháp học, mà lại chưa tâm săn sóc về lối quốc-văn. Nếu muốn cho sau này người ta viết được quốc-văn một ngày một nhiều, cho cái phong-trào chấn hưng quốc-văn có kết-quả tốt, thì về đường tập luyện, tất cũng phải gia công, và lại tiếng ta về cái môn khoa học, triết-học, các danh từ thiếu thốn còn nhiều, tiếng thì mượn chữ nho, tiếng thì mượn chữ tây, người ta cũng phần nhiều chưa hiểu được. Cho nên cái việc luyện tập con em về lối quốc-văn chính cũng là một việc rất cần ngày nay. Tuy rằng các trường công, cũng có dạy làm văn quốc-ngữ, nhưng vì môn học khác đã nhiều, mà thì giờ học quốc-ngữ lại ít, một tuần chỉ được có một lần, cũng như là cách dạy chữ nho, vẫn không lấy làm quan-trọng, người dạy đã cẩu-thả cho tắc trách, người học cũng qua loa cho hết giờ, cho nên cũng vẫn không tiến bộ.

Trẻ con khi ở nhà trường, đã không có đủ thì giờ để học quốc-văn, thế thì khi về nhà, cha anh há chẳng nên lưu tâm đến mà rèn tập lấy một vài phần ư? Thiết tưởng trong một tuần lễ, nên bắt con em đọc văn quốc-ngữ một vài lần, gặp những danh-từ nào thì cắt nghĩa cho rõ ràng; lại thỉnh thoảng bắt làm một bài, mà gia công điểm duyệt sửa sang; làm chuyện như thế trong giảm ba năm, chắc là bọn thiếu niên ta quốc âm một ngày một hiểu thêm, lối quốc-văn một ngày một thạo lên, đã không hư phí mất thì giờ, mà lại nuôi được cái thú ham quốc-văn, gây được cái tài làm quốc-văn; đến khi tốt-nghiệp ở các trường ra thì tiếng quí-quốc đã am hiểu mà tiếng mẫu-quốc cũng không đến nỗi mập-mờ, có thể thì quốc-văn ta mới mong thành lập và phát đạt được.

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 18 Juin 1924

Hoàng-thái-tử nước Nam

Hoàng-thái-tử nước Nam [illegible] 3 juillet sẽ trở về

Nạn tàu bè

Tin Christiania. — Một cái tàu chở thơ bị đắm. 17 người chết.

Nạn xe điện

Tin Dortmund. — Một cái xe điện trượt bánh, 17 người chết, 55 người bị thương.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 17 và 18 Juin 1924.

Hội-đồng quốc-tế lao-động

Sáng hôm nay, hội-đồng quốc-tế lao-động đã lập xong. Hội-đồng đã ưng chuẩn việc tuyển-cử ba vị phó nghị-trưởng. Ba vị ấy là do các đại-biểu của các chính-phủ, của các chủ, và của thợ thuyền tuyển-cử. Ba vị ấy là của các chính-phủ: M. Agueiro Ybelnancourt (xứ Cuba), của các chủ: M. Pinot (nước Pháp); của các thợ thuyền M. Vertens (nước Bỉ).

Hội-đồng lại cử xong các tiểu-ban để xét mọi vấn-đề trong chương-trình. Trong chương-trình có mấy vấn-đề sau này: 1. Lợi-dụng cái thì giờ nhàn hạ của thợ thuyền; 2. Bọn lao-động gặp sự rủi ro, thì dầu người ngoại-quốc hay người bản quốc, cũng được đãi bình đẳng như nhau. 3. Tại các nơi thổi thủy-tinh, mỗi tuần lễ nghỉ 24 giờ. 4. Sự làm việc đêm tại các lò làm bánh. Các vấn đề ấy bàn xong sẽ được soạn làm giao-ước, có liệt quốc công nhận.

Hội-đồng lại còn bàn tờ trình của viên tổng-trưởng sở quốc tế lao-động về công việc của sở ấy từ kỳ đại hội-đồng trước đến giờ. Hội-đồng lại còn xét hai tờ trình nữa, là: 1. Việc thất nghiệp; 2. Cái thể lệ toàn cải lại các giao-ước đã có.

Tiểu ban tư-vấn coi về việc than cũng sẽ đệ tờ trình.

Nhiều đại-biểu lại còn đệ trình mọi khoản thỉnh-cầu nữa, M. Schurch (đại-biểu thợ thuyền, Thụy-sĩ) có lời thỉnh-cầu về việc trù tính cho sở quốc-tế lao động và sở kinh-tế của hội Vạn-quốc đồng lao cộng tác với nhau. 2. M. Mannio (đại-biểu chánh-phủ nước Phần-lan) có lời thỉnh-cầu về việc cử sở quốc-tế lao động kê cứu về phương-pháp giải các việc phân tranh. 3. M. Suzuki (đại-biểu thợ thuyền nước Nhật) có lời thỉnh cầu về việc các hội liên-hợp.

Quan Giám-quốc mới với nghị-viện

Trong bức công-điệp của quan Giám-quốc gửi cho nghị-viện, ngài có nói ngài sẵn lòng đứng ở ngoài các phái đảng, để lấy sự công bằng mà làm trọng tài cho các phái đảng. Nước Pháp chỉ mong ở trong và ở ngoài được hòa bình, mà cũng mong cho nước Đức một lòng ngay thẳng như nước Pháp. Tuy vậy, nước Pháp cũng không thể quên được những điều đã trông thấy, nên nước Pháp phải để tâm giữ gìn luôn. Nước Pháp không có thể bỏ cái sức mạnh của mình, cùng cái quyền kiểm-duyệt đã định trong hòa ước được.

Tại nguyên-lão nghị-viện, sau khi quan Tư-pháp bộ thượng-thư tuyên đọc bức công-điệp, thì nghị-viện đồng thanh hoan-hô.

Quan Herriot tại nghị-viện

Sau khi tòa Nội-các tuyên bố cái chương trình tại nghị-viện, thì quan Herriot ưng bảo ngay đến mọi lời chất vấn. Các ông Cachin, Rollin, Oberkirch, và Bobos có bày tỏ mọi lẽ. Ngày 19 Juin nghị viện lại bàn nốt về các lời chất vấn.

Tại Nguyên-lão nghị-viện

Ngày mai Nguyên-lão nghị-viện sẽ bầu ông nghị-trưởng. Có hai ông Bienvenu-Martin và ông Selves ứng cử.

Quan Poincaré công bố rằng ngài không ứng cử.

Bản luật đại xá

Bản luật đại xá của tòa nội-các đệ trình nghị viện nói về các tội do Pháp-quốc thượng-thẩm phán tòa xử từ năm 1914.

Nước Pháp với liệt-quốc

Quan Herriot tiếp Lord Parmsor, đại-biểu nước Anh tại hội Vạn-quốc, M. Hymans đại-biểu nước Bỉ. Ông Hymans có nói với ông Herriot rằng nước Bỉ hợp ý với nước Pháp.

Thứ bảy quan Herriot sẽ đi Londres, M. Breitscheid, lĩnh tụ đảng xã-hội nước Đức cùng đi với ông nghị-viên Pháp Moutet đến yết quan Herriot.

Một việc ám sát ở nước Ý

M. Filipelli bị nghi là đồng đảng với kẻ giết M. Matteotti bị bắt ở Gênes, trong khi đi tàu cá-tuốt trốn sang Pháp.

Mme Matteotti có xin vào yết kiến giáo-hoàng.

Ngày hôm chủ-nhật, công chúng đến đặt hoa ở chỗ M. Matteotti bị bắt.

PHỐ XÁ Ở PARIS DÀI BAO NHIÊU?

Các phố xá ở Paris kể cả các phố lớn đến các phố nhỏ dài được là 1.103 km 600. Trong số ấy là không kể các đường riêng, xe cộ không được đi lại. Nếu kể cả các chỗ lưu-địa vào nữa thì cái diện-tích cộng tới 16.808.800 thước vuông.

Phố xá rộng rãi như thế mà giữ gìn được tốt đẹp sạch sẽ luôn, thì mỗi năm tốn kém biết bao nhiêu.

CÁI ĐỜI CÁC LOÀI VẬT DÀI ĐƯỢC BAO NHIÊU?

Cứ như lời của các nhà vạn vật-học thì giống vật sống lâu nhất là loài cá sấu. Giống ấy sống tới 250 năm. Sau đến các loài voi sống được từ 150 đến 200 năm, loài rùa được 150 năm; loài cá chép từ 100 đến 150 năm; loài phượng hoàng được 100 năm; loài hoàng cốc được 100 năm; loài quạ được 100 năm; tê giác và sư-tử được 60 năm; loài vẹt được từ 50 đến 80 năm; loài ngỗng và lạc đà, được 50 năm; loài cá măng từ 40 đến 50 năm; loài chim kền kền được 40 năm; loài bò rừng và loài hươu, được 30 năm; loài ngựa, loài công được 25 năm; loài chim ti thước được từ 20 đến 25 năm; giống lợn, giống bò, giống tôm, giống chó sống được 20 năm; giống chim họa-mi, và giống chim thiên-nga được 16 năm; loài gấu và loài bò từ 15 đến 20 năm; loài cáo, loài lươn được 15 năm; loài mèo được 12 năm; loài sẻ, loài gà, loài dế, loài dê được 10 năm; loài thỏ được 8 năm; loài [illegible] 7 năm; loài ong được 1 năm. Sau đến loài ong sống được có mấy ngày và mấy loài sâu bọ chỉ sống được mấy giờ hay chỉ mấy phút là chết.

Người Mèo trắng

Bỉ-nhân xem số báo hôm 30 Mai thấy một bài «Người Thổ đen» của ông Hạc-sơn. Đầu bài ông có nói rằng: «Phần nhiều người ở trung-châu ta, chưa từng qua miền thượng-du, thấy nói đến dân Thổ, Mán, Mèo thì cũng biết vậy, chắc hẳn không phân biệt được thế nào là người Thổ, Mán, Mèo, vân vân». Song ông chỉ nói về «người Thổ đen» thôi. — Bỉ-nhân thiển nghĩ các độc-giả ở trung-châu xem xong bài đó, còn muốn nghe chuyện người Mán và người Mèo nữa. — Vậy bỉ-nhân cũng xin nói về «người Mèo trắng» ở châu Văn-chấn (Yên-bái) này chính bỉ nhân đã được am-hiểu lịch-duyệt một đôi chút về cách sinh-hoạt, phong-tục, đức-tính của họ. Xin viết lên báo biếu các độc-giả ở trung-châu đồng lãm, chứ bỉ-nhân không dám mong bài này có bổ-ích gì.

Người Mèo trắng ở giải núi khắp ngọn núi về phía nam châu Văn-chấn, họ ở nhà đất làm bằng gỗ thông, mái cũng lợp bằng gỗ thông chẻ ra từng mảnh, lợp tấm nọ kề tấm kia như lợp ngói. Kiểu nhà cũng làm ba gian hai chái, không có hiên, chung quanh nhà ghép sát kín mít cả, chỉ để hai cái cửa cánh thôi. Trong nhà lại ngăn ra từng buồng ngủ. — Không mắc màn mùng gì, chỉ trơ một cái giường, kê với tấm ván thông, bừa bộn rơm rạ trên giường, hay là giải một tấm da bò. — Chứ không màn che chăn nệm như người Thổ. Trong nhà người Mèo không bày biện đồ đạc gì cả, chỉ [illegible] ngang, cung tên, cối đá, cối giã bịch thóc, khung cửi, sọt mây, thùng gỗ chồng chất lên một góc nhà. Cũng có một cái giường và một cái bàn vuông chân nam đá chân xiêu để khách bộ-hành vào trọ. Bếp đun ngay ở giữa nhà, khói mù mịt, vì nhà vừa thấp mà ống thông khói thì không. Gạo nước, đồ ăn thức đựng xếp chung quanh ở bếp và chung quanh nhà nào chuồng gà, chuồng lợn, chuồng ngựa, chuồng trâu, bò, phòng uế [illegible], ruồi muỗi hôi tanh, mà hằng ngày họ đi lại nơi đó, tối đến cũng chẳng rửa chân, cứ lên giường ngủ. (Người Mèo nằm ngủ vợ nằm xuôi chồng nằm ngược) Có lẽ người Mèo ngửi mùi hôi tanh cũng như ta ưa ngửi hương hoa vậy.

Lối y phục của người Mèo thì xềnh xoàng quá, không biết phục sức là gì, vải họ dệt bằng cỏ cây cói nhuộm nước gạo, màu hơi xanh xám, cũng bền mà dệt sợi thô lắm. Đàn ông mặc quần áo cộc may rộng rãi, (áo cộc vạt buồm) không chít khăn, chỉ có mấy người đàn anh xuống hầu quan mới chít khăn cho có lễ phép, trên đầu để một cái chỏm tóc dài độ 16 phân tây, còn cạo trắng cả, coi như đàn trẻ con ta để chỏm. Người cũng ít thấy để râu, vì tục của người Mèo sống lâu đến 60 tuổi, có làm lễ ăn thượng-thọ mới được để râu. — Thành ra có người tới 60 tuổi rồi, mà nhà bần tiện không làm được lễ ăn thượng thọ, cũng đành không râu. Đàn bà Mèo thì mặc áo dài đến đầu gối, xẻ ngực, không may khuy, chỉ vắt hai vạt áo ra đằng sau buộc lại, ngực và hai vú bỏ phanh ra không biết thẹn, mặc xiêm cộc đến đầu gối (xiêm của họ dệt từng vạch đọc một, trên thắt lưng may chun lại, dưới tua ra, khi bước đi thì xiêm cử lung bên nọ sang bên kia coi rất đẹp), quấn xà-cạp, không chít khăn, vấn tóc trần cả đời không chải tóc, gỡ đường ngôi, không soi gương đánh phấn, tía lòng mi, gội đầu, như bọn khuê-các ta. Xem ra người con gái Mèo suốt đời không biết nét mặt mình vui hay buồn, xinh hay xấu, vì họ không được soi gương. — Cách đi đứng cử chỉ của bọn quần-thoa Mèo thì cứng cát quá, không yểu-điệu nhu-mì, về đường chải lơ thì thật kém. Đàn ông và đàn bà Mèo không bao giờ đội nón, giời mưa cũng mặc, giời nắng cũng phơi đầu ra. — Đến sự tắm rửa cũng không năng, may gặp suối thì tắm qua loa, nên cổ người Mèo nào cũng có hai, ba tầng ghét. Hai nữa họ hiếm nước, vì lấy nước mạch, chảy ra được ít, nên sự tắm rửa lại thêm lười. — Đến cách ăn uống của người Mèo mới mọi-rợ, họ ăn cơm tẻ đồ (không nấu). Đồ ăn của người Mèo cũng ăn thịt, cá, rau, măng, nhưng đồ ăn cốt nhất hằng ngày của họ là ớt trộn muối, (trộn ba phần ớt vào một phần muối) — Đến bữa ăn vợ chồng con cái ngồi quây cả vào bếp, mỗi người cầm một cái thìa bằng gỗ xúc cơm ở một cái mủng cơm (người Mèo đồ cơm xong đổ vào một cái mủng đan bằng tre), mà ăn, ăn một miếng không hết lại để vào mủng cơm — trên bếp có một chảo canh, (nước canh họ chỉ bỏ vào một miếng thịt, cho nước vào đun sủi là được, không cho muối mắm gì.) Lấy thìa xúc cơm, và múc canh để húp, húp không hết lại đổ vào chảo canh, (cơm canh bao giờ cũng để nguội mới ăn). Có một đĩa ớt muối ở bếp, lấy tay nhúm mà ăn. Thôi thì cơm canh đổ vãi mà họ vẫn cứ điềm nhiên tọa thị. Ăn xong người Mèo không ăn đồ nước, ra uống một hơi nước lã là xong.

Phong tục người Mèo có lắm tục rất kỳ, như tục hôn-nhân có hai cách: một là bố mẹ gả bán cho, hai là tự mình đi cướp lấy vợ. Song dù tự bố mẹ dựng vợ gả chồng hay là đi cướp lấy vợ đôi giai gái cũng đã chuyện trò ưng thuận nhau mới được. — Như việc lấy nhau tự bố mẹ bằng lòng, là con gái đi làm nương ở ngọn núi này, có một chàng đang vẩn vơ săn bắn ngọn núi bên kia, mà trông thấy ả kia, liền lấy một sợi cỏ tranh cặp vào ngón tay, thổi ra một tiếng sáo véo von, lên bổng xuống trầm, tỏ ra rằng: Nhắn cá gửi chim. Ả kia nghe thấy tất phải động lòng. Đôi bên cùng tìm đường xuống khe, để giãi bày cùng nhau, một đôi lời về cuộc trăm năm. Khi chàng kia tới nhà mới ngỏ chuyện cùng song-thân để nhờ một thầy cúng làm môi-giới đi cầu hôn, tục đi cầu hôn của người Mèo mang một cái ô máy, hai cái chăn chiên, ba cuốn thuốc lá, một chai rượu, hai con gà giò. Khi đến nhà gái, người làm mối bèn thưa chuyện về việc cầu hôn, rồi rót ra hai chén rượu mời bố mẹ nhà gái. Nếu thuận gả xin nâng chén, là bảo đi mổ hai con gà giò, xem chân giò, được ngày lành tháng tốt đến nghênh hôn, chẳng phải sêu tết tháng 5 tháng 7 như ta. Hôm nghênh hôn, có ông chủ hôn, họ hàng đưa tân lang và đồ cưới sang. Hôm đó nhà gái có làm cỗ mời hai họ ăn uống vui mừng, chiều đến hai họ mới đưa dâu về.

Còn tục cướp vợ là giai gái đã nhận lời nhau, nhà giai sang cầu hôn mà nhà gái nói thoái thác không gả con gái cho. Chàng kia về làm rượu mời anh em họ hàng đến ăn uống, xong mới kể lể việc đi cầu hôn không được. Xin nhờ anh em đi cướp vợ về cho. Dò la xem đích hôm nào ả kia đi làm nương, kéo nhau đi bắt cóc lôi về. Khi lôi về phải đóng người mới thoát, kẻo bố mẹ anh em họ hàng ả kia biết thì cũng kéo ra tìm tiếp cướp lấy con về, nhưng chỉ không đến nỗi đánh nhau, không những bên nhà gái xô ra cướp lấy con về, họ mà thắng, lại cướp cả con giai về nữa (con giai bị nhà gái cướp được, phải nộp tiền cưới gấp 3) còn khi bên nhà gái không biết, lôi được ả kia về nhốt vào trong phòng, cắt một vài chị em gái ngồi cạnh và chuyện trò cho khuây cái sự bị cướp sống ấy. Canh giữ rất cẩn mật trong 3 ngày 1 đêm. — Còn cái tục buồn cười nữa là để nhốt ả kia vào phòng rồi, nhà giai phải đưa

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

tin sang ngay cho bố mẹ ả kia biết,tức thì mẹ ả kia chạy thốc ngay lại cửa nhà giai mà chởi rủa rầm rĩ — những là mày cướp con tao,mày làm con tao khiếp sợ vân vân. thì chàng kia phải bưng ngay ra hai chén rượu đặt xuống đất, lễ lấy lễ để và xin lỗi mẹ ả kia, song càng lễ, mẹ ả kia càng lối, chử không thuận uống rượu, nhưng chàng kia cứ lễ, mẹ ả kia cứ lối, thành ra một đằng cứ lễ, mà một đằng cứ ra công chử cho đúng lệ 3 ngày mới thôi. — Sang ngày thứ tư, mẹ ả kia còn đến chửi qua loa một vài câu thì chàng kia lại ra lễ và mời vào nhà. — Bấy giờ mẹ ả kia mới chịu vào nhà ăn trầu nống nước và thăm con rồi ra về. Hôm sau ông chủ hôn mới đưa vợ chồng sang nhà gái, trước là làm lễ nhạc-gia, sau mời họ hàng đến ăn mừng. Chú đôi bên thông-gia cũng không mang lòng hiềm khích gì nhau. — Người Mèo còn cái tục em chồng cũng lấy được chị dâu. Như trong một nhà có hai anh em giai. Anh đã yên bề gia thất, em tuổi chưa. — không may gặp lấm người anh ị trần đi tòi người con có thể làm bạn với chị dâu được, không phải cưới xin, tốt bụng ra, mỏi bà con trong họ đến ăn nống, chứng quả là đó. — Dân làng cũng không nói được, cũng lắm khi người chị dâu k ông thuận lấy em chồng, ra lấy người khác, phải hoàn lại cho cha mẹ chồng số tiền khi cưới mình về, nếu đã có con, cha mẹ chồng được kết, mà người đàn bà góa chỉ phải hoàn một nửa số tiền cưới mình về thôi. — Còn việc ly hôn thì người Mèo hiếm có, bởi một là coi tình phụ phụ là can hệ, hai là cưới được người vợ có dễ dàng, ba là dân bà Mèo cũng hiếm.

(Còn nữa) Lê-văn-Chinh

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tuấ-Quyền nữ-sĩ

MMDXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cỗ miếu làng nho nghành lại trông.
Nợ biển vàng đề danh Tiến-sĩ,
Kia bia đá tạc tước Hầu-công.
Thâm cung mấy lớp trăng soi tỏ,
Cỏ thụ vài hàng gió mát chung.
Còn nước còn non còn đó mãi,
Còn vui đạo Khổng vẫn còn sùng.

Nguyễn-hữu-Nho
9, Ngõ Đình-tây-ruột g, Hanoi

MMDXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Qua Giám chẳng ai chẳng động lòng.
Đạo thánh thâm mài sâu ốc tủy,
Màu nhơ tô điểm rạng non sông.
Mấy tòa miếu ngất nền Lê Lý,
Hai dãy bia in dấu Lạc Hồng.
Vừa buổi Âu Tây truyền học mới,
Sau này ắt hẳn phụng thờ chung.

Phạm-văn Cửu
Thư-ký sở Kho-bạc, Hanoi

MMDXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu thần hiển ngay trải mấy đông.
Nguồn ngọn luân-thường sâu nước |N i,
Nếp nề đạo lý vững non Nùng.
Khói hương nghi ngút sùng Phu-tử,
Mưa gió thờ ơ đối Hòa-công.
Còn đó trơ trơ chùng Nhật-nguyệt,
Một nền cổ tích bảo tồn chung.

MMDXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Dục tú chung linh miếu Nhị Nùng
Cửa Khổng nếp xưa còn bóng mát,
Sân Nhan dấu cũ chửa rêu phong,
Mùi hương kim cổ thơm ngát,
Ngọn lửa xuân thu vẫn đỏ hồng.
Tân cựu ai người tôn Hán-học.
Mẫn gương luân lý hãy soi chung.

Trần-chí-Hiến
Thư-ký tòa Sứ Vientiane

MMDXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trăm họ ai ai vẫn một lòng.
Bốn mặt rập rìu xa mỗ phục.
Mấy từng chót vót lễ thi đông
Dấu thơm đức Khổng còn phi tạc,
Nền Quí trời Nam để mãi chung.
Nước Nhị làm gương kim cổ đó,
Lửa hương nghi-ngút ngất non Nùng.

Nguyễn-nghiêm-Tuc
Lạng Sơn-đồng Hà-đông

MMDXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn miếu đền xưa vẫn kính sùng
Bể học mưa tuôn trận giải Nhị,
Rừng nho khói tỏa khắp non Nùng.
Bia văn ghi tạc nền khoa giáp.
Gác Tử lưu truyền nếp học-phong,
Hương khói còn thơm trong cõi Bắc.
Rõ gương kim cổ với non sông.

MMDXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu gương treo chốn Nhị Nùng
Đường hệ như ghi hồn quốc tuý,
Cung tường khéo giữ cốt nho dung.
Bia mô khoa giáp in còn dấu
Hồ ánh khuê-văn bóng vẫn lồng.
Hương khói bao triều tư Lý Nguyễn,
Trời Nam dân quốc vẫn tôn sùng.

Vũ-thế-Đồng
94, Rue des Pavillons noirs Hanoi

MMDXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Không-miếu là đây có p ải không?
Đạo đức so trong quần t ấn nhất,
Lửa hương cùng đội một trời chung.
Còn nhiều tăng tự tên bia đá,
Phải nhớ truyền cung chữ đỉnh đồng
Còn nước còn non còn đó mãi,
Quần cơi Á-vũ với Âu-p ong.

Trần-ngọc-Liên
Trợ-giáo trường Tam-sơn, Bắc-ninh

Các cuộc phát phần-thưởng

Nghĩa lộ (Yên báy)

Hôm 8 Juin vừa rồi, vào hồi 4 giờ chiều, trường Ng ĩa lộ đã làm lễ phát phần thưởng cho các nam nữ học sinh, có đông đủ cả thân hào và các nhà có con đi học đến dự lễ.

Cuộc phát phần thưởng năm nay có quan đốc sở tại làm chủ tọa.

Lúc bắt đầu phát phần thưởng, có một cậu học sinh người Thái đọc một bài Pháp-văn, thay mặt anh em ban học và lễ cả các nhà có con đi học để cảm ơn nhà-nước đã mở trường cho người Thái ở Nghĩa-lộ.

Sau lại có một cậu học-sinh khác đọc một bài quốc-văn ngụ ý khuyên những người Thổ nên lưu tâm về Pháp-học. Đoạn bắt đầu phát phần thưởng.

Khi gọi đến tên hai cậu học sinh được lĩnh 19 lần thì lễ cả mọi người dự lễ đều vỗ tay.

Phát phần t ưởng xong thì quan đốc có khuyến các chức dịch nên hết lòng vì bổn phận mà khuyến khích về việc học ở trong dân Thổ. Như thế thì việc họ ở Nghĩa lộ một ngày kia sẽ có cơ t ến-đạt.

Hường-Đài.

Duy-tiên (Hà-nam)

Hôm 14 Juin, hồi 3 giờ chiều, trường Pháp-Việt huyện Duy-tiên làm lễ phát phần thưởng, có quan huyện sở tại chủ-tọa, và các nhà lại và thân-hào thị lễ, nhà trường hôm ấy trang hoàng rất lịch sự. Trước khi khai lễ ông chưởng-giáo đứng lên đọc mấy bài d ễn-văn cảm tạ quan chủ tọa và các ông dự lễ, rồi rẫn bảo học-trò, xong rồi quan huyện ứng khẩu đáp lại một bài, sau đến một cậu học-sinh đứng lên đọc một bài chú: mừng các quan và thầy giáo. Đoạn rồi phát phần thưởng.

Thanh-tri (Hà-đông)

Sáng hôm 15 juin vừa rồi, ở trường học huyện Thanh-trì phát p ần thưởng cho học-trò, có quan huyện làm chủ tọa, quan phủ Hoàng làng Nội-am, quan phủ Phạm làng Đông phù, các hàng thân hà), chánh phó tổng các lồng, cùng các lý-dịch các làng chung quanh huyện đến dự lễ đông lắm. Thoạt đầu ông giáo Tức đọc một bài diễn-văn về việc họ ngày xưa và việc học ngày nay, kể đến quan huyện cũng nói mấy lời khuyến khích học-trò và cảm ơn các viên chức cùng các nhà lã có hảo-tâm gửi sách hay tiền cho học-trò. Khi bắt đầu và sau khi phát phần thưởng có bát âm ta và phường nhạc tây ở làng Đáng-sở cử ra ứng khúc nhạc rất vui vẻ cả. Hễ thấy các học-trò đều lấy làm mừng rỡ hớn hở vì năm nay nhờ quan huyện và ông Sinh thư-ký sở Bưu-chính ở Hanoi có động nên được nhiều sách lắm, trong 130 cậu học-trò, cậu nào cũng được sách cả, thật từ khi lập nhà trường đến bây giờ không có năm nào học-trò được n ều sách t ưởng như năm nay. Danh sách các nhà hảo tâm gửi sách t ưởng dâng như sau này :

Quan huyện, quan trợ-tá, MM. Phạm-v Đỉnh, Ng-v-Vinh, Ng-v-Luận, thư-ký phủ Thống-sứ ; Lê-v-Phúc, chủ n ấn Hanoi ; Ng-q-Oánh, Ng-v-Ngọc, t anh-tra, sở Học-chính Bắc-kỳ ; Trần-lê-Nhân, cử-nhân ; Lưu-Thành, cử-n ân ; Ng-đình-Sinh, thư-ký sở Bưu-chính Hanoi ; Ng-ngọc-Điền, thầu khoán ; Lê-văn-Ý, tham-tá Thương-chính ; Ng-hữu-Thuần, thư-ký kho bạc Hanoi ; Chu-v-Thông, thư-ký Thương chính ; Ngô bằng-Giực, thư-ký tòa Đốc-lý ; Ngô-v-Vinh, thư-ký tòa sứ ; Lê-quốc-Quý, Lê-v-Thc, thư-ký Lục-lộ ; Ng- ữu-Long, tham-tá phủ Thống-sứ ; Trịnh-đình-Bảo, Ng-văn-Oanh, ký lục phủ Thống-sứ ; N ấn-đình, phố hàng Bè ; Vũ-ngọc-Lâm, trị-châu ; Đặng-P-ết, Đặng-Thu, phố hàng Điếu ; Ng-hữu-Tuấn, Hội-viên thành-phố ; Ng-đỗ-Mục, trợ-bút nhà báo *Trung-Bắc tân văn* ; Mai-huy-Hội, *Trung-Bắc tân văn* ; Cong-đình-Phồn, 67 phố hàng Dầu Hanoi ; Hiệu Thuỵ-ký, hàng Gai ; Hanoi ; Mạc-đình-Tư, hàng Bông ; Ng-hữu-Hiếu, thư-ký tòa án Hanoi ; Vũ - Thành. trường Tiến-ích, ngõ Hà-trung Hanoi ; Vũ-Phong, thừa-phái nha Thanh-tri.

Quan Tuần Hoàng làng Nội-am 5 p ; quan phủ Hoàng làng Nội-am 3 p ; quan phủ Phạm làng Đông-p ù 3 p ; MM. Hiếu, thư-ký phủ Toàn-quyền và Đỗ-đình-Quý, công-ty Hỏa-xa 5 p ; Bùi huy-Thư, phố lò Xũ Hanoi 5 p ; Ng-v-Chân, tham-tá Lục-lộ 2 p ; Ích-long, hàng Gai 2 p ; Hai Chinh, phố Cầu gỗ 3 p ; Ng - đình-Phẩm, làng Giương-tảo (Thanh - tri) 3 p ; Vũ - Phương, 5 Rue Neyret Hanoi 1 p ; xã Tranh-khúc 1 p ; Đông-phù 5 p ; Đại-lộ 3 p ; Thọ-am 2 p ; Vạn-phúc 2 p ; Yên-mỹ 2 p ; Đại-lan 2 p ; Cổ-điển 2 p ; Văn-điển 2 p ; Ngọc - bồi 3 p ; Ninh-xá 3 p ; N i-am 2 p ; Duyên-trường 4 p ; Hà-thái 6 p ; Tương-trúc 2 p ; Tư-khoát 3 p ; Mỹ-a 2 p ; Yên-phú 1 p ; H i-đồng Quỳnh-đô 2 p ; Hội-đồng Ích-vinh 1 p ; lý-trưởng Ích-vinh 1 p ; làng Văn-uyên 1 p.

Trường Vĩnh-ninh (Hà-đông)

Ngày 16 juin hồi 4 giờ chiều, trường Vĩnh-ninh có phát phần thưởng cho học-sinh, trần thiết rất lịch-sự.

Năm nay quan chánh đốc Bắc-kỳ gửi cho 1 sách vở, và lại nhờ được quan huyện, quan bang Thanh-tri, ông Ng-đình-Sính, thư-ký Hiệu-báo ; ông Ng-v-Thành, chánh tổng Vĩnh-ninh ; ông Ng-quang-Hoặc là hội-viên quản làng Vĩnh-ninh gửi cho thêm liền và sách vở để thưởng cho học-trò, cho nên học-trò được thưởng nhiều lắm. Nhờ được hảo tâm của các quan và các quí chức, học-sinh trường chúng tôi đã được lĩnh những phần thưởng có giá-trị. Vậy có mấy lời đa tạ các quan và các quí chức ngài quên được những việc công-ích như vậy.

V. V. G. lai cảo

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 30 độ
15 giờ 32 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ sáu 20 Juin 1924
S. Sylvere

Âm-lịch

19 tháng năm, năm Giáp-tí
Ngày Canh ngọ
Hành Thổ Sao Ngưu Trực Kiến
Kỵ : Kinh lạ Chiêm cai
Nghỉ Xuyên ngưu.

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.		9 $ 35
— nhì	—	8 45
— ba.		7 80
Thóc	—	5 60
Bắp ngô.	—	5 00

Giá bạc. Kể từ ngày 19 Juin 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 55

Các quan võ tàu Ohi. — Các quan võ Nhà ở tuần-dương-hạm *Ohi* đã đi ô-tô lên Hanoi sáng hôm nay. Tòa Đốc-lý có kéo cờ để nghênh tiếp, buổi tối sẽ thắp đèn điện ở chung quanh tòa như những ngày hội mọi khi.

Trường Pháp-chánh. — Sáng hôm thứ hai 16 Juin 1924, trường Cao-đẳng Pháp-chánh đã bắt đầu thi tốt nghiệp, chiều hôm qua đã thi xong những bài viết, những sinh-viên có tên sau này được vào kỳ vấn đáp :

Ban Pháp-chánh : MM Lê-văn-An, Trần-đình-Tuân, Lê-quan-Hộ, Dương-thiệu-Chi, Trần-gia-Thoại, Hồ-tấn-Khoa, Lê-thiện-Thuật, Trần-nhật-Học, Từ-bộ-Chi.

Ban Tài-chánh : MM. Ng phước-Lộc. Joseph de Lopez, Lê-khắc-Hy.

Đường ngập. - Con đường số 70 từ đường Sơn-tây phía Nam đến đê sông Hồng-hà (kilométre 11. 100 đến 12 + 500) bị nước ngập đến 1 kuo. 500. Vậy xe ô-tô nay không đi được.

Thi bằng Sơ-học Pháp-Việt. — Tại trường Brieux phố hàng Than thi đã có bằng yết tên những người được vào kỳ vấn đáp từ chiều hôm qua, cả thảy là 117 người. Còn tại trường Sinh-từ thì sáng hôm nay mới xong một phần và buổi chiều lác báo đang xuất bản thì mới xong, hiện chưa biết rõ là b o nhiêu.

Cả hai trường bắt đầu thi vấn đáp ngà, từ sáng hôm nay.

Ai tin Bản quán được tin buồn rằng cô Dương-thị-Châm là con gái ông cử Dương-bá-Trạc, là ên-tập bản báo, mới tạ thế tại trại ông trong ấp Thái-hà ngày 18 juin vừa rồi đã an táng tại nghĩa-trang Quảng-th ện.

Bản quán có lời chia buồn cùng ông bà Dương-bá-Trạc và qui-quyến.

Trường Đông-ích Đến hôm 14 tháng bảy tây năm 1924, trường Đông-ích phố hàng Điếu sẽ phát phần thưởng cho học-sinh.

Ngạch tòa-sứ. M. Ng-ngọc-Khuê, thư-ký hạng sáu ngạch tòa sứ cải bổ tại tòa Đốc-lý Hanoi thì nay lại thuộc về ngạch cũ và đổi đi Lao-kay thay M. Ng-vu-Duy thư-ký hạng sáu đổi đi Bắc-giang thay M. Ng-duy-Thương nằm tại nhà thương.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

NƯỚC CHANH
HIỆU
T B
125, Route de Sinh-từ
(Bến Giám)
Chế bằng nước cốt thảo tươi thanh-khiết, chai quý bền, mát sắt.

Các ngài nào sành uống nước chanh, từ nay không cần phải mua nước chanh Hồng-kông nữa. Cứ hiệu này mà uống, ngon hơn mọi thứ nước chanh khác.

Bản-hiệu có bán cả nước hơi *Soda*, và nước cất (*Eau distillée*) để dùng pha thuốc thật là thanh-khiết.

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE
Cần-cáo
CHỚP BÓNG MÙA HÈ. - Bắt đầu từ ngày 15 Juin giờ đi cho đến hết vụ hè thì nhà chớp bóng PALACE đóng cửa không chớp ban tối, chỉ chớp mỗi tuần-lễ có hai buổi ban ngày thứ năm và chủ-nhật mà thôi, còn những buổi tối thì chớp trước cửa Café Métropole.

TẠI RẠP PALACE
Mỗi tuần-lễ 2 buổi ban ngày
THỨ NĂM VÀ CHỦ-NHẬT
Mỗi lần chớp mỗi chương-trình khác nhau
Giá vào xem vẫn như cũ

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương-thuộc đệ nhất đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said Et-sắp Hué.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt nổ các thứ bệnh lậu bệnh giang mai
Giờ thăm bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 5 đồng một lần
XIN GIẤY LÂM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
GIÂY NÓI SỐ 236
1923.

CẦU SÔNG CÁI
Tối hôm nọ, tôi đi chơi mát cầu sông cái lúc về gặp mưa phải cảm, nhờ uống được mấy hoàn thuốc khỏi ngay ; xin mách bà-con : thuốc ấy mua tại hiệu QUẾ - LÂM, 42 phố Phúc-kiến Hanoi *là một hiệu chuyên bán sâm quế thục* cao thượng hạng *và các thứ* hoàn tán *thuốc gia truyền.*
Bà Nguyễn-Lam lái áo

NỮ - HẢI - TẶC
(Trinh-thám tiểu-thuyết)
PHẠM - BÙI - CẦM dịch thuật
Xuất bản lần thứ nhất
Có sửa đổi lại nhiều chỗ
Sách dày hơn 100 trang
Giấy in cực tốt. Sách đóng cực đẹp
Giá mỗi quyển..... 0$30
Tiền cước..... 0.11
Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gởi giấy cho :
M. BÙI-XUÂN THÀNH
51 - 53 — Rue du Colon — Hanoi

CÔNG-TY ĐIỆN KHÍ
ĐÔNG-PHÁP
Cáo-bạch thứ nhất
Theo như nghị-định của quan Đốc-lý Hà-nội ngày 11 Avril 1924 về giá mua điện thắp đèn, về điện chạy quạt, ông Tổng quản-lý công-ty điện-khí Đông-pháp có lời thỉnh cho mà mua điện đến buồng giấy của Công-ty, phố Francis Garnier, để làm giấy mua điện cho hợp pháp.
Ông Tổng-quản-lý
G. PRUETTER
Cáo-bạch thứ nhì
Công ty điện-khí Đông-pháp có lời đề qui-khách biết rằng công-ty mua được đèn điện hạ giá, nên từ ngày 1er Juin đến ngày 31 Août đến 32, và 50 bougies định giá là 0 $ 50,

55 30

BẠCH-TUYẾT LƯU-NGÂN

(Ngôn-tình tiểu-thuyết)

Truyện một cô nữ-sĩ người nước Anh, học rộng tài cao, khinh thân trọng nghĩa, cầm cái ơn tri-kỷ của người yêu, mà chịu đem đa thị mình ra cho người thích chữ, dâu mần rui thịt nát cũng chẳng quản gì đến thân. Cái nghĩa-tâm hiệp-cốt của cô, thật ngàn-cổ mỹ nhân chưa ai bì kịp. Chuyện chép rất lý kỳ, nay xin dịch ra để cống hiến các bạn độc-giả

PHẠM-BÙI-CẦM dịch-thuật

Nhã-các gật đầu mà rằng :

— Có, tôi đã biết ! Nhưng chẳng hay di-chúc bây giờ để đâu ?

Thầu-tư nói :

— Để chỗ rất cẩn thận, rất chắc chắn, nghĩa là để ngay ở trên lưng một có con gái.

Hai người nghe nói đều bật buồn cười, đứng dậy trông mặt nhau. Thầu-tư. Đoạn rồi Nhã-các nghiêm nét mặt mà rằng :

— Bác Thầu-tư ! Việc không phải là việc hỗn, sao bác lại nói pha trò thế! Có dễ bác định cợt điều bậ con đấy chăng ? Bác phải nên biết rằng cái chức nghiệp của chúng tôi đây cũng không phải là cái chức-nghiệp hèn hạ vậy.

Văn phương cũng nói :

— Ông Thầu-tư ơi ! Ông há lại không biết rằng luật sư cũng là một quan chức của nhà nước ru ? Sao ông lại làm trò phường chèo thế ?

Thầu-tư nói :

— Không ! Thực thế, chứ không phải tiểu-đệ dám nói bỡn.

Nhã-các ngạc nhiên mà rằng :

— Nếu vậy thì chẳng hóa ra lạ lắm ru ? Dầu đuôi thế nào, xin ngỏ huynh khá giải bày cho biết !

Thầu-tư bèn kể hết tình đầu cho hai người nghe. Nghe đoạn Văn-phương ngồi ngẩy ra nhìn Nhã-các, dường như chịu là việc khó, không thể làm thế nào được. Còn Nhã-các thì vẫn cứ ngồi nèn, bụng nghĩ từng sự cớ điều không biết, cũng chẳng vạ gì mà nói ra cho mất danh-giá mình đi, cái đó chính là cái bí-quyết của các nhà luật-sư vậy.

Nhã-các nói :

— Việc này thật là là quá, cổ lai như thế bao giờ, vì trong luật cũng không có điều luật nào như thế, e chẳng khó lòng viện lấy lẽ gì mà cãi cho được. Tuy vậy, thưa ngô-huynh cứ yên lòng, tiểu-đệ xin tra cứu luật lệ, thế nào cũng xoay được cho hợp vào mặt luật mới nghe. Cứ lệ xưa nay thì phàm chúc-thư tất phải viết bằng bút, nay dẫu chẳng viết bằng bút, nhưng thích chữ vào người, bá thẳng phải là viết hay sao ! Cứ theo trong luật thì chúc-thư tất phải viết vào giấy, hoặc vào da thuộc, nhưng nay vì đã đem cái lưng người con gái ra, lột lấy da mà phơi, thì cũng là da chữ gì, chỉ khác có một điều rằng da người thì chưa thuộc mà thôi, nhưng điều đó cũng có lý cãi được. Và chẳng trong chúc thư lại có tên người đương sự ký, người làm chứng ký thế thì lại càng đúng luật lắm. Duy chỉ tiếc thay trong chúc thư lại không có ngày tháng, song chịu thua cái kiện này hay sao. Tuy rằng không có ngày tháng mặc lòng, nhưng tả cứ viện Huân-phu-nhân ra làm chứng cho ta, thì không lẽ trước ngày 19 tháng chạp, mà cũng không lập sau ngày 25 tháng hôm 19 là ngày Huân-tước phu-nhân cùng đi tàu với Tư-đức nữ sĩ, thì bữa đó trên lưng nữ-sĩ chưa có chúc-thư, mà ngày 25 là ngày Thang-mạch-tư phu-nhân gặp nữ sĩ ở dưới tàu, thì hôm đó trên lưng nữ sĩ, những vết thương hiện hãy còn sưng chưa khỏi.

Thầu-tư vỗ tay mà rằng :

— Phải lắm ! Phải lắm ! Nghe mấy lời tiên-sinh nói, thật rõ ra người học vấn uyên thâm. Việc tôi chắc là xong vậy. Nhưng mảng nghe bàn chúc-thư trước, tôa đã công nhận cho là hợp lẽ rồi, vậy thì bản chúc-thư này còn làm chi được ?

Nhã-các làm ra vẻ giận dữ mà rằng :

— Ta mà không hủy phế được cái di-chúc trước đi, thì ra pháp-đình cũng không kể chi đến phép vua luật nước nữa ru ! Thế nào ta cũng được cái kiện này mới nghe. Ta mà đã được kiện, thì di-chúc trước tất nhiên là phải thu tiêu, chứ ngại gì. Duy khi ra tòa thì phải nhờ, bổ chúc-thư vào phong-bì gián kín lại, đem ra trình tòa mới được.

Thầu-tư ngẫn ngại mà rằng :

— Lưng người chứ có phải là giấy đâu mà bỏ vào phong-bì được.

Nhã-các lờ đi, như không nghe tiếng, quay lại nói với em là Văn-phương rằng :

— Hiền-đệ đem nàng Tư-đức vào trong đơn trước, rồi đến những lời cung chứng của mọi người, kê khai tất cả vào.

Văn-phương nói :

— Vâng !

Thầu-tư liền nói :

Tư-đức là người kia mà, bỏ thế nào vào trong phong bì được ?

Nhã-các nói :

— Bỏ được thì bỏ mà không bỏ được thì thôi, cái đó hãy biết vậy. không bàn đến vội. Nhưng ngặt vì có thế thì mới có thể đánh đổ được cái kiện này.

Nói đoạn, lại quay lại bảo Văn-phương rằng :

Ngày mai hiền-đệ phải nhớ đem bản chúc-thư đó ra trình tòa trước-ba nhé !

Văn-phương nói :

— Xin vâng !

Nhã-các nói :

— Thôi thế việc bàn thế là xong rồi. Thầu-tư tiên-sinh ! Chẳng hay tiên-sinh có còn dạy bảo điều chi nữa không ? Xin tiên-sinh cứ dạy, có thể nào thì việc mới có thể chóng xong được chứ !

Thầu-tư nói :

— Than ôi ! Tôi há lại không biết hay sao ! còn cái khoản tiền lệ-phí, ta chưa nói đến chứ gì. Biết vậy nhưng ngặt vì cái cảnh tôi bây giờ thật là khó nghĩ quá. Đi kiện thì phải có tiền, mà tiền thì bây giờ biết lấy vào đâu được ? Hiện nay trong lưng chỉ còn vừa đủ 50 bảng mà thôi, Nhưng xem ra việc là việc to, phí tổn tất nhiên phải nhiều, ngần ấy đã làm sao được.

Bấy giờ hai bên ngồi nhìn nhau, không ai nói câu gì, đoạn rồi Nhã-các móc túi lấy khăn « mù soa » ra lau trán, hỏi Âu mới nói :

— Thôi thì hãy biết được ngần ấy.

Văn-phương nói :

— Thế còn tiền trọng phí (1) thì lấy vào đâu ? Ngô-huynh há lại không đặt tạm ai được hay sao ?

Thầu-tư nói :

— Vâng. Để tôi thử hỏi Huân-tước phu-nhân xem. Nếu mà được kiện, thì món nào sau này tôi cũng xin trang trải hết.

Văn-phương nói :

— Kiện thì biết thế nào !

Nhã-các cũng nói :

Kiện thì chỉ có một được một thua, một may một rủi, trăm sự cũng còn nhờ trời, biết thế nào mà chắc trước được.

Thầu-tư thở dài mà rằng :

— Hai ông nói thật tôi chẳng còn hiểu ra làm sao cả Nhất là các ngài hiểu rõ về pháp luật, thì tôi còn biết đăng xằm nào mà dở.

(Còn nữa)

1. Tiền làm đơn.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
« TONIQUE TONKINOIS »
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chư không như có mấy thứ thuốc vẽ những bình là làm trò cười cho trẻ con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, lục Nội các phụng tại chế phê rằng:

Chiếu ngụ đại-thần phụng cấu MONTES cai-dâng, tự chế nên một thứ rượu bổ đề bằng ngự dụng quốc tửu hạng, đáng tiến giá thưởng, trước tác phẩm thị giới cho mỗi được phụng chỉ-dụng để tỏ thánh-ý.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! Giá bán rất rẻ 2$25 một chai lớn; tiền sâu chai giờ lại sẽ trả hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ con. Kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTES
54, Phố Trang-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bổ sáng.

Một sự tiêu dụng cần kiệp mỗi ngày

Muống cho da-thịt đặng giồi mạnh khoẻ lo u nhọt thì trước hết phải lo làm sao cho mầy lỗ hỏi trong chón long đặng thong xuống khỏi đều đó què đóng đầy mỏi ngày. Duy có dùng xà-bong Cadum, đặt làm ra theo phép trì cách, lựa những vật vị nhứt hạng thì được vậy, rửa ráy thường ngày thì da thịt sạch sẽ khoẻ mạnh, trở nên mịnh màng tươi tốt lắm.

Savon Cadum

Thiếu sự vệ-sinh. — Từ khi phố Davigneau (gần nhà thương cửa mất) lập thành phố sá rộng rãi và nhà cửa người ở mỗi ngày một đông đúc đến giờ, hãy còn thiếu sự vệ-sinh lắm, như là việc đổ thùng bây giờ thì thuộc về người lính trung thầu, mỗi nhà mỗi tháng đều phải trả tiền cả. Thế mà những phu đổ thùng ở phố ấy độ rày lười biếng quá. Chúng để đến 7, 8 hôm mới đổ, nếu nhà nào cũng chịu cái nỗi ô-uế khó chịu, mà đến khi chúng lấy thì lại làm sơ-sài, không được sạch sẽ.

Ai là người lính trung ở phố ấy nên bắt chúng làm việc siêng năng mà phải cẩn thận cho hợp phép vệ-sinh mới được.

Tất lại cảo

HỎI CÁC NHÀ LÀM BÁNH, nên mua Carbonate amoniaque.
CÁC NHÀ THỢ GIẶT, nên mua Chlorure de chaux.

HIỆU CÓ BÁN TẠI:
NHÀ BA CHUÔNG
(*Hiệu Bào-chế MONTES*)
HANOI

Quan Đốc-tơ Bi-cô-man
Y-khoa tiến-sĩ
Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, nếu chẳng khỏi hẳn, xin bệnh xét thường năm và ngã nước, nếu bệnh lậu, giang mai lắm, đau mắt, các chứng sài-rẻ con.
Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gà, số nhà 23, Hanoi. Dây nói 314.
Quan Đốc-tơ có cả nhà cho người ở, người làm đều năm, ai cần lại tới. 2067

BẢN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ lại Mã nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. . . . . 0$10
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0$10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp nhôm kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0$20

Cái chết khả nghi. — Quan dự-thẩm đã ủy quyền cho sở mật-thám đi xét về việc một người tên là Ng-duy-Thuận nhà ở đường Huế số 178 chết một cách khả nghi lắm. Vậy sở mật-thám đã xét hỏi rồi.

Lại có người trầm mình. — Có một người đàn bà tên là Phạm-thị-Thư ra hồ Hoàn kiếm trầm mình, may có một người cảnh-sát trông thấy lại vớt lên được.

Muốn bán các đồ đạc: tủ sách, bàn ghế bày buồng ăn, buồng khách, vân vân.
Hỏi tại số 31, đường Henri Riviere, Hanoi.

VIỆC BẮC-KỲ

NAM-ĐỊNH

Thuyên chuyển. Quan ký-sự lục-lộ Faure thuyên đi Hanoi, đã cùng qui-quyến khởi hành hôm chủ nhật vừa rồi. Các qui-quan cùng các viên-chức trong sở Lục-lộ ra ga tiễn chân đông lắm.

M. Moussié ký-sự sẽ về thay chân M. Faure tại Nam-định.

Cái nạn xe-lửa — Chuyến xe lửa ở Hanoi về Nam-định hồi 2 giờ chiều hôm 18 juin đi đến ki-lô-mét 77 - 100 vào khoảng gần ga Đặng-xá thì đè chết một người đàn ông chừng 30 tuổi.

Vì cớ gì mà người này bị nạn thì chưa được rõ.

BẮC-GIANG

Hai đám sóc đĩa. Quan phủ Lạng-giang trong mười ngày bắt được ba đám sóc đĩa, một đám ở xã Mỹ cầu, một đám ở xã Quất-lâm. Trong khi bắt đám Quất-lâm thì có mấy người phú-phải bị chúng đánh bị thương, chúng nó ngờ là cướp cho nên trót đánh. Còn đám Mỹ-cầu thì tên chủ nhà nói rằng hôm ấy đi cắp phường hiếu hỉ về tình tiền với nhau rồi lý-trưởng và phó tổng vì thù hằn nhau làm ra thế, chứ không có cớ bắc gì cả. Hai việc này tòa còn đương xét xử.

N. lai cảo

(*Xem trang thứ tư*).

MUA MAU KẺO HẾT !!!

Bán-hiệu mới nhận được ĐĨA HÁT ANNAM, tiếng Saigon, tiếng Huế, tiếng Bắc, hát tuồng, hát chèo, hát cải lương cùng kể chuyện và ca-ly rất hay và rất tốt !!
Grand Arrivage Disques Annamites
CHANSON & Cie HANOI

HỎI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYẾN, BỆNH HEN!

Đừng thấy mấy bệnh mà đã nản lòng, các ông thuốc Antyasthmatique Kahnam (KHNAM) đã GUÉRIR ra PHONG bệnh nặng, bệnh thuốc tây, nhà thầy đã chạy ngựa, và khắc tuyệt. Đã bao trong mười năm, hiệu thuốc mới nhiều kinh-nghiệm về bệnh Xuyễn, mới chế ra thuốc này để ngày càng thêm hoàn-toàn để cho người ta khỏi tuyệt-nọc. Trong các bằng quảng chứng quanh hộp thuốc có in rõ-ràng.

Có bán tại: H. FERRIÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và các hàng Bào-chế.

Gởi bán tại: BLANC, Hanoi
MONTÉS, Hanoi

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 19 Juin 1924
CỬU MỸ ĐOẠT PHU
(Tích thứ ba)
Giết người thế cũng nên khen
Nào ai tỏ mặt biết tên Tất-Thàng.
Khuyên thiêng đã đúc anh hàng,
Rõ ràng tiết nghĩa thủy chung một nhà.

Tối thứ sáu 20 Juin 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
NỮ QUÂN TỬ
(Hát chèo)
Tích thứ hai :
TRƯƠNG-PHI ĐẠI CHIẾN MÃ-SIÊU
(Trẻ-con diễn tuồng)

Vé hát « MỞ TRẬN CƯỜI » bán tại Sán-nhiên-đài và nhà in Mực-đình-Tử cùng các cửa hàng sách, giá 2 hào một quyển.

SỞ COI VIỆC THU LỢI CÁC ĐƯỜNG HỎA-XA ĐÔNG-PHÁP

Bán các đồ vật-liệu và các đồ dùng về các nhà ga từ Vinh đến Đông-hà

Yết-thị đấu giá

Ngày 10 Septembre 1924 hồi 9 giờ tại Hà-nội (nhà ga) sẽ đấu giá bán các vật liệu và đồ dùng cho các nhà ga từ Vinh đến Đông-hà.

Vật liệu và đồ dùng chia làm 19 lô, các thứ thế nào, cùng số tiền ký quỹ có kê trong quyển điều-lệ.

Các ngày làm việc có thể đến xem tại phòng giấy các quan chánh kỹ-sư sở coi việc thu lợi các đường hỏa-xa ở nhà ga Hà-nội và sở coi về việc điều khám chế tạo đường hỏa xa Bắc bộ Trung kỳ ở Vinh.

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU Bào-chế MONTES
54, Phố Paul Bert, Hanoi

Ông Montes thương hiệu Bào-chế của ông cho ông Lomart, bào-chế sinh-viên hạng nhất về cao đẳng học đường Paris đã mới năm nay. Ông Lomart từ trông coi lấy việc chế thuốc, và thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn-thận nhờ về thế mà hiệu bào-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gởi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi giá, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

Hiệu Bào-chế trung-ương Vân-nam
Chi-điểm ở HO-KOW gần LAO-KAY
BÁN ĐỦ CÁC THỨ THUỐC
Giá bán phải chăng
Các tỉnh gửi mua cũng được
3843

HỘI-ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thời sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải-Tán-Viên
P. Pon F. CHATAIGNEAU.
2094. Y. M. GRENES.

HIỆU
MINH-DƯỜNG
MẠI-CHÍNH TỔNG-CỤC
Của Bổng pháp Tân-thảo công-ty
HÀN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ DI BỔ
Giữa phố hàng Gai số 82

Thưởng chè thơm

Xin mời quí-khách chiếu-cố sơi chè **SINH-THÁI**; trong những gói chè **SINH-THÁI** phần nhiều là có phiếu thưởng chè nhất thơm ngon.

Nhưng đã được thưởng là thưởng gói chè có **giá trị**, chứ không giảm thưởng lặt vặt 1 2 xu.

Xin quá bộ đến hiệu.

SINH-THÁI
31, Giữa Phố hàng Ngang, 31
HANOI
3107

Số 64

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

Kịch thuật

NGUYỄN ĐỖ MỤC

Thường-van-thanh nghe 8 câu thơ của hòa-thượng đọc, lấy làm kỳ-dị, không hiểu cớ sao lại bắt công-việc mình, và biết cả họ tên mình nữa. Chàng nghĩ thầm: Vị hòa-thượng này tất cũng không phải là bậc tầm-thường!

Thường-van-thanh nghĩ vậy, mới vội thưa rằng: Xin sư-phụ mở cửa cho tôi vào!

Vị hòa-thượng ấy mở cửa, *Thường-van-thanh* bước vào, Vị hòa-thượng ấy cài chặt then cửa, rồi quay mình trở vào. *Thường-van-thanh* toan sụp lạy làm lễ yết-kiến. Vị hòa-thượng bảo rằng:

— Tráng-sĩ thật có lòng tốt, nhưng tiếc thay còn mê chưa tỉnh, vẫn tưởng người này là nàng *Nguyệt-anh*! Tráng-sĩ muốn thì-lễ cũng tôi thì hãy vào bái-yết đức phật *Như-lai* trước.

Thường-van-thanh đặt nàng *Thúy-tú* xuống đất, rồi lạy trước phật-đài, lại lạy vị hòa-thượng. Vị hòa-thượng nói:

— Xin mời tráng-sĩ và vị nữ-bồ-tát ngồi.

Hai người cùng ngồi xuống ghế. *Thường-van-thanh* hỏi-han đạo-hiệu của vị hòa-thượng ấy. Sau vị hòa-thượng ấy lại nói:

— Bần-tăng cùng tráng-sĩ có duyên, nay bần-tăng xin dọn lưng cơm chay để đãng tráng-sĩ

Thường-van-thanh tỏ lời cảm-tạ. Ngay lúc bấy giờ thấy có mâm cơm chay để đấy, vị hòa-thượng mời hai tiếng chiêng trống reo-hò, có một bọn quân-mã dong đến đối đuốc, sáng như ban ngày, đi qua ngoài cửa thảo-am, *Thường-van-thanh* đứng dậy, cầm lấy lưỡi dao toan chạy.

Vị hòa-thượng ngăn lại mà bảo rằng

— Tráng-sĩ chớ nên nóng nảy vội-vàng, đã có bần-tăng ở đây, không can chi mà sợ!

Khi toán quân ấy đi khỏi rồi, vị hòa-thượng lại bảo *Thường-van-thanh* rằng:

— Tráng-sĩ mấy hôm nay xiết bao nhọc-mệt. Vả lại có quân-mã vừa mới đi kỳ ở, âu là để bần-tăng dọn giường cho tráng-sĩ nằm tạm ở đây một đêm, sáng mai sẽ đi sớm, tráng sĩ nghĩ thế nào?

Thường-van-thanh lại cảm-tạ. Vị hòa-thượng nói:

— Bần-tăng còn bốn câu kệ này nữa, tráng-sĩ nên phải ghi nhớ!

Nói xong, liền đọc: 4 câu thơ thất-ngôn như sau này:

« Anh hùng nhẹ bước thẳng đường « đông.
Huyện nọ châu kia chẳng ngã lòng.
Dương tử giữa dòng cơn hoạn « nạn.
Giờ to sóng cả phải đề phòng ».

Vị hòa-thượng trỏ một cái phòng nhỏ mà bảo nàng *Thúy-tú* rằng:

— Xin mời nữ bồ-tát vào ngồi trong phòng kia, còn tráng-sĩ nằm ở bên vách này!

Hai người cùng cảm-tạ. Vị hòa-thượng lại ngồi tụng-kinh. *Thường-van-thanh* đi luôn mấy ngày, trong mình nhọc-mệt, bỗng nằm ngủ thiếp đi, mãi đến mặt trời đỏ ối bấy giờ mới tỉnh dậy.

Khi đã tỉnh dậy, mở bừng hai mắt, kinh-ngạc mà rằng:

— Quái lạ! Sao ta lại nằm ngủ ở chỗ đất không này!

Thường-van-thanh vội-vàng đứng dậy. Bấy giờ nàng *Thúy-tú* cũng tỉnh dậy, thành ra nằm ở trên bãi cỏ, mà phật-tượng đâu cả, thảo-am cũng không.

Thường-van-thanh nói:

— Quả là đức *Bồ-tát* hiển-linh mà cứu-giúp chúng ta đó!

Hai người cùng nhau sụp xuống đất lạy tạ Nguyện *Thường-van-thanh* khi trước phụng mệnh thân-mẫu đi làm lễ thiêu-hương ở *Nam-hải*, trong lòng rất thành kính, cho nên đức *Nam-hải Bồ-tát* hiển linh mà cứu giúp chàng trong khi nguy-cấp vậy.

Thường-van-thanh lạy tạ xong, lại đèo nàng *Thúy-tú* lên trên lưng rồi đi. Nào ngờ cầu kệ của đức *Bồ-tát* dặn bảo đêm trước, từ đó đi qua các nơi châu huyện đều có ý đề-phòng. Một hôm, đi đến bờ sông, vào ngủ trọ trong một cái quán, đinh đến sáng hôm sau thì thuê thuyền qua sông để đi.

Chỗ cửa sông ấy có quan tổng-binh trấn-thủ, tên gọi *Mã-khi*. *Mã khi* tiếp được công-văn của các châu huyện phi báo từ trước, vẫn cho quân-sĩ ngày đêm đò-la để đón bắt một chàng to lớn đã cướp phá pháp-trường.

Bỗng có người đến báo rằng:

— Dám bẩm lão-gia! trong một cái quán ở bên bờ sông, có một chàng to-lớn vào ngủ trọ, trên lưng lại có đèo một người con gái, không biết có phải tức là kẻ tội-phạm đã cướp phá pháp-trường đó không? Việc phải về đây bẩm-bạch, để đợi lệnh lão-gia chỉ-phán! *Mã-khi* nghe báo, tức khắc điểm quân để đi nã-tróc *Thường-van-thanh*.

HỒI THỨ XXXVIII

Mã-khi nghe báo, giật mình kinh-sợ, tức khắc đem đại-đội quân-mã đến bên bờ sông để nã-tróc tên tội-phạm đã cướp phá pháp-trường. Có một viên lão-tướng bẩm rằng:

Dám bẩm lão-gia! Lão-gia chớ nên vội-vàng đem quân đến, Tên tội-phạm này một mình cướp phá pháp-trường trong khi chạy trốn, lại biết bao nhiêu quan quân bị hắn giết chết. Nay lão-gia muốn bắt tên tội-phạm ấy, ty-chức xin hễn một diệu-kế, Tên tội-phạm ấy sáng mai tất định qua sông, vậy bao nhiêu dân-thuyền ở con sông này, ta truyền cấm tất cả, chỉ để một chiếc quan-thuyền, rồi cho quân-sĩ giả dạng làm các thầy-thủ chờ hắn qua sông. Bấy giờ lão-gia cứ việc ngồi vững tại trên *Kim-sơn*, ty-chức xin bắt tên tội-phạm ấy mà dâng nộp ở dưới cờ vậy.

Mã-khi nghe nói mừng rỡ, vội-vàng y kế thi-hành. Lại nói chuyện *Thường-van-thanh* bảo người chủ quán rằng:

— Ta phiền nhà-ngươi đi thuê hộ chiếc thuyền để qua bên kia sông!

Mã-khi nguyên đã dặn người chủ-quán trước, bấy giờ người chủ-quán đáp rằng:

— Thưa ngài! Bây giờ hãy còn sớm!

Thường-van-thanh nói:

— Nhà-ngươi đọn cơm để ta ăn cho khỏi đói, rồi mau mau qua bên kia sông! Người chủ quán vâng vâng dạ dạ lại lau bàn quét ghế mãi, loanh-quanh trong một hồi lâu. *Thường-van-thanh* nóng lòng sốt-ruột, rồi nói!

— Chủ-quán! Nhà-ngươi đã mở cửa hàng bán cơm, nay có khách gọi cơm ăn để sắp sửa qua sông, cớ sao nhà ngươi lại trùng-trình mãi?

Người chủ quán nói:

Thưa ngài! chẳng hay có việc chi mà ngài nóng-nảy vội-vàng như thế! Hiện ngoài bến hãy giờ không có một chiếc thuyền nào qua lại, dẫu ngài muốn sang, cũng chưa có thuyền.

Thường-van-thanh chạy ra ngoài đứng xem thì thấy một giải trường-giang, đang cơn sóng gió, nước chảy cuồn-cuộn, chẳng còm 1 chiếc thuyền nào qua lại cả. *Thường-van-thanh* lại trở vào trong quán, lấy một đĩnh bạc con trao cho người chủ-quán mà bảo rằng:

— Nhà-ngươi cầm đĩnh bạc này đi mua cho ta 10 cân vừa cá vừa thịt, đem về nấu cơm cho ta ăn. Ta ăn nhiều lắm kia đấy! Còn tiền trọ hết bao nhiêu, nhà-ngươi cũng tính đi để ta trả.

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NINH-BÌNH

Việc tuần phòng. — Ở phố P. V. thuộc huyện K. S. phường phố buôn bán đông đúc, người minh cho đến người Trung-hoa thật là phồn thịnh, không kém gì một nơi tỉnh thành nhỏ vậy.

Cách đã năm sáu năm nay có một nhà buôn bị mất cướp, còn trộm cắp như rươi, không đêm nào là không có nhà bị đào ngạch khoét vách, những người buôn phải họp nhau xin phép quan trên làm một cái điếm, rồi tự bỏ tiền ra thuê phu canh phòng tự bấy đến nay đều được yên ổn làm ăn buôn bán, không có trộm cướp gì nữa, khi làm điếm đã được lện quan công-sứ cho phép truyền rằng: chỗ đất ấy là đất công nhà-nước, cho phép để làm điếm canh phòng. Rồi đâu đã một hai lần lôi thôi, ngài đã hai lần thân xét xử vẫn cho được y nguyên canh phòng.

Vả lại việc canh phòng hằng năm quan trên thường khuyên sức cho lập điếm để canh phòng luôn cho được minh thiếp. Thế mà đâu có kẻ không biết vì ý riêng gì mà cứ chực mưu đồ xin gỡ cái điếm ấy đi, nếu ở đấy không có nơi canh phòng, mà rồi có sảy ra trộm cướp thì cái trách-nhiệm người xin gỡ ấy ra làm sao.

Một người hạt ấy lai cảo.

VIỆC KINH-ĐÔ

Hội Trường-kỳ ở chùa Từ-hiếu. Hội Trường kỳ ở chùa Từ-Hiếu đến rằm tháng sáu ta thì khai diễn.

Việc ấy hiện đã do bộ Lễ tâu lên Hoàng-Thượng chuẩn-điểm, cho nên chùa ấy đã gửi thiếp đi mời những người ông tăng ở Chùa-sơn tự thuộc địa hạt Trung-kỳ. Trong mười ông ấy sẽ cử một ông tăn chức đàn-đầu, một ông kiết-ma hòa thượng và một ông giáo-thọ, cùng bảy ông tôn chứng để đến xem xét và sát hạch các phép luật Phật-giáo. Còn như những thầy tu gọi là giới tử đến dự thi thì sẽ có đông đủ tất cả trong các tỉnh ở Trung-kỳ.

Các nghi chú điển lệ về hội Trường kỳ này cũng sẽ phiền-phức như là điển tự lễ Nam-giao và thiện phương tín-nữ thiện nam sẽ tự-ấn đến thị-lễ đông lắm.

Hiện nay tại chùa ấy đã làm bốn cái rạp rất to, và đã khởi công sắp đặt các công việc và ngài-chủ thuộc về điển lệ ấy.

Săn bắn ban đêm. — Trong khoảng mùa hè này trời tạn ráo mát mẻ, ở những nơi núi cao rừng rậm lại nhiều khi mát giời trong, cho nên các nhà xạ lạp ở xứ ấy đến đêm lại từ Huế lên ô-tô vào các miền sơn phận ở Truồi, Cầu-hai, Đá-bạc, Thừa-lưu mà săn bắn, lắm người trong một đêm bắn được bốn năm con nai. Tàn hại như thế thật có quá độ.

Tưởng rằng cái luật-lệ của sự săn bắn ở xứ này nếu được nghiêm nhặt như các xứ khác thì sự tàn hại ấy hẳn chẳng được thái quá như vậy.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-NGÃI

Đánh chén say ghe chìm không biết. — Hôm tết mồng 5 tháng 5 vừa rồi có chiếc ghe kia chở hơn hai trăm bao đường ở phố Thu xà đi Tourane, ghe đi vừa xuống gần cửa Cổ-lũy, bạn lái kéo neo đợi đó, rủ nhau về lo cúng tết mồng 5 cả, trong ghe chỉ còn để lại một tên bạn ở lại giữ-gìn mà thôi. Người bạn ấy sẵn vật-thực mới cúng xong, đem ra đánh chén một mình cho giải muộn. Chén say quá rồi ngủ khì không biết chi cả. Rủi đáy ghe bị lỗ mọt, nước lần rịn vào, đầu nhỏ sau to, nước càng vô bao thì đường càng thấm cả, càng thêm nặng, cứ thế mãi từ trưa đến chiều, ghe lần lần chìm xuống; ghe chìm mặc ghe, tên bạn cũng cứ ngủ kỹ không biết gì cả; ngủ đến chiều mát mới thức giấc dậy thì đã hết phương cứu vớt, vì ghe chìm đã gần hết, hoảng hồn chàng ta lội vào bờ chạy đi kêu lái bạn đến, chúng đến thấy ghe đã chìm mất hai phần chỉ còn có cái mui trên mặt nước, vì chỗ ấy ấy nước sông cạn nên khỏi chìm bặt; chúng đua nhau xuống vớt đường lên, thì ba phần không còn được một, cũng may là đường phèn lâu ngày nên còn đôi ít, chớ đường cát với đường bông thì chỉ còn bao không mà thôi! Tiếc thay! một ghe đường đáng giá hơn hai ba nghìn bạc vì hở cơ một buổi mà đã gởi cho dòng nước chảy xuôi!

Bình phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất-quý. Uống rượu-vang vừa chóng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được tráng-kiện.

Người ốm mới khỏi uống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Đốc-Tờ ... cũng ... tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. *BÁN HÀNG ...* ... được ... rượu An-nam, ... vang tốt của xứ ... FRERES ... mua ... buôn ...

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

NHÀ BA-CHUÔNG
Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul Bert, Hanoi
Những buổi giời mới nóng bức này, người ta hay sinh ra bệnh xấu máu, cũng nhiều chứng ở đấy mà ra nữa.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC
泰 LỢI-THÁI 利
116, Rue des Changeurs, 116
HANOI
Bản hiệu chuyên nghề ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu-cố, hằng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông pháp và Cao-miên Laos.
Đìn khách quen hay là, bỗ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước thì bản-hiệu ... chiều theo thời giá mà gửi, có đến tận nơi.

NHÀ BA-CHUÔNG
Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul Bert, Hanoi
Thay huyết xấu
Trị bệnh mất máu, khi huyết suy-yếu, thân-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra ráo phổi làm cho hay ho vặt, uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm bao giờ!
Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy thuốc chứng-chỉ là hay.
Ấy là:
Thuốc nước bổ huyết
MÁC BÒ

Nhà Sán-đố ... Hà-nội, ở phố hàng Trống Chủ-nhật, thế nằm nào cũng ... tá lắm giò ...

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266
Bản-hiệu có bán buôn các thứ rất nhiều, hàng tàu nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.
Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ) như the, ruyễn, linh, lụa, băng, quế, vân vân, và hàng Saigon như linh, the, vân vân.
Nay mới có đủ các mùi hàng thắm, ... khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ và không có ... gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể ... được.
Quí-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thơ về bản-hiệu gửi contre remboursement.
2010 Cẩn-bạch YU-WO-TSEONG

RƯỢU NHO J. K. WATSON
Là một ... thuốc bổ mạnh ... cái phép chế thuốc này ... cách làm, lại ... cẩn thận ... thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.
Những khi cơ thể cần dùng phải bổ ... thì dùng thuốc này ... nhẹ lắm.
Bệnh huyết suy bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng v. v.
Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai ... trước hai bữa ăn chính.
Giá bán: 2$50 một litre
Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE
59, phố Paul Bert, Hanoi

NHÀ BA-CHUÔNG
Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul Bert, Hanoi
Ở xứ này người ta hay táo lắm, mà táo thì hay sinh ra bệnh; như nhức đầu, đầy bụng, ăn không ngon miệng và có khi lại sinh ra sốt nữa.
Buổi sáng nên uống một viên thuốc này, thực là một thứ thuốc nhuận tràng rất tốt; thuốc này là thuốc:
PILULES DEHAUT

NƯỚC HOA THƠM
CÔ-BA
FACHOC Frères & Cie LYON

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình ... bùng ... dùng thuốc ... sẵng ... nên mua thuốc ở Hiệu ... NGỌC ... số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên trị bệnh ... không ngại ... được gầy ngọt ...

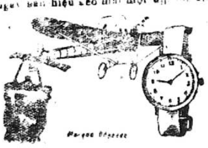
MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG
NÊN DÙNG THUỐC
QUINOFORME
... LACROIX, 20-31, Rue Philippe de Girard — PARIS

yếu đuối vàng vọt
GẦY MÒN
Thuốc SIROP do DESCHIENS có huyết bò

ĐỒNG-HỒ BÁO THỨC
CHÂM-CẦM
Giá 7$50 cả cước
BẢO-HÀNH 5 NĂM
Máy đánh chữ «ROYAL»
Giá: 250$
BÁO THỨC, ĐÁNH CHUÔNG
Giá 6$50 cả cước
BẢO-HÀNH 5 NĂM
Máy đánh chữ «REMINGTON»
Giá: 180$
BÁN TẠI HIỆU:
LY-SENG-BAO
42, Phố hàng Bồ, Hanoi
2052

PAO-VA 寶
28, Phố hàng Bồ, Hanoi
Chúng tôi kính-trình các quý-khách được biết rằng, nay chúng tôi mới tiếp được ở bên Tàu, Hong-kong, Canton, Shang-hai, Pékin, sang nhiều đồ vàng bạc, ngọc, ngà, chân-châu, hổ phách, đồ sứ, đồ đồng đọt, vân vân..... Song định giá bán rất rẻ. Vậy xin các ngài có lòng chiếu-cố mau mau đến ngay bản hiệu xem mới một dịp tốt đi.
Cũng chuyến tàu này lại có sang cả
1° Các thứ kính giúp đỡ các mui đi bán vào mùa hè này.
2° Cao-ly xâm thực hiệu.
3° Quế rất tốt.
4° Bắc nhung.
Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA, Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.
TÉLÉPHONE N° 487

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
補酒
J. BLANC (đệ nhất hạng bào-chế)
Ông L. BLANC (người nối-nghiệp)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít
Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì nồng một cốc con
Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi
2099

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC
MỘT CÁI CỦA LỚN
Muốn như vậy, nên mua lấy hai vé
FONCIÈRE 1909 và COMMUNALE 1912
Lúc mua phải nộp 20 quan, còn thì nộp làm 20 tháng, mỗi tháng 30 quan. Ngay lúc nộp tiền lần đầu, liền được hai vé ấy, riêng mình có quyền sở-hữu, nếu vé trúng số, được lấy cả tiền. Như vậy vừa được dự các cuộc rút số, mà mình chỉ chịu khó tằn tiện đôi chút, là được quyền sở-hữu hai cái vé rất quý có sinh lợi-tức.
Vé FONCIÈRES 1909 mỗi năm dự 10 cuộc rút số, tháng nào cũng cứ ngày mồng 5 thì rút số.
Vé COMMUNALES 1912 mỗi năm dự 12 cuộc rút số, tháng nào cũng cứ ngày 23 thì rút số.
Cả hai thứ vé mỗi tháng có:
2 lô .... 100 000 quan
2 lô .... 10.000 quan
22 lô .... 1 000 quan
160 lô .... 500 quan
Mỗi năm có 24 lần rút số, cả thảy hơn ba triệu quan.
Mua cao vé ấy, thực là đặt lãi rất tốt, mà tháng nào may ra lại được hai lô nhiều.
Muốn dự các cuộc số số ấy, nên gởi 20 quan đến nhà:
BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France)
R. C. 6576

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Luận

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn
Certifié l'insertion